

Transcriptie

Brieven [3] van Folkert Bergsma aan Marieke ('Rie') Westra - 1943

Brief I. - vr. 23-07-'43

Brief II. - do. 14-10-'43

Brief III. - wo. 10-11-'43

BRIEF I.

Pag. 1.

Downingstreet, 23-7-'43

Meisje van mij,

Ziezo, nu zit ik weer zonder jou. Jij ligt ook al in bed denk ik. Het is 11.45 officiële tijd. Heb je een goede reis gehad? Wie heeft je in Franeker gebracht? Ik heb zopas Joh. 17 gelezen. Vind jij dat ook zo mooi?

Ik kan het me nog niet voorstellen, dat je weer in Zeist zit. Wat hebben we toch een fijne vakantie gehad samen. Vanmorgen voor we zijn gaan fietsen heb ik in de tuin gewerkt. Ik wist haast niet beter of ik moest vanmiddag naar de aardappels. Maar dat viel even mee! Ik ben weer in de tuin geweest en heb erwten [gekeurd / gekeerd?] op het land. Dus de hele middag alleen. Toen heb ik rustig aan je kunnen denken. Ze pesten me hier alweer aardig. Ruurd Miedema bv zei tegen vrouw Bakker: "wat zij in een week afvrijen, daar hadden wij vroeger 1 of 2 jaar voor nodig." Dat kan me niets schelen. Ik vat het maar op als een bewijs van medeleven. Ik zie nu al uit naar een brief van je: Dwaas hè? "Hollanderachtig!" Ik wil niet te weinig slaap hebben. Morgen verder. Dat is weer Friesche taal hè jufke?? Folkertsma

Zaterdagavond 11 uur. Nu weer een stukje. Ik zal je maar een beetje met mijn dagelijkse bezigheden op de hoogte houden. Vanmorgen heb ik van 7 tot 9 de erwten gekeerd. Verder de hele dag tot half vijf in de tuin gewerkt. Toen ben ik gaan zwemmen. Het was heerlijk water. Je zult wel weer jaloers wezen. In Zeist heb je zeker geen zwembad? Maandag komt Sikkema weer. Dat duurt een week of vijf. Ik heb wel hoop, dat ik al die tijd mee mag helpen. Ludo beweert in een feeststemming te zijn. Ik kan dat wel merken, want rust heb ik niet meer. Ik ben al uit mijn hangmat gekropen, want die dreunt op zijn grondvesten. Guus lijkt te groeien en in een boek van Piet Bakker te lezen. De brief zal wel een erg wild karakter hebben maar daar kan ik ook niets aan doen. Jij bent ook wel een gek. Gisteravond heb ik aan G. en L. die brief van Hilbrand voorgelezen. Ludo snapte er niets van. Vanavond vroeg Guus of hij het nu al snapte. Dit bleek niet het geval te zijn. Toen hebben G. en ik hem daverend uitgelachen. Dag Westra. Tot morgen. F.

Pag. 2.

Zondagavond 11 uur. Nu de dag nog besluiten met even naar jou te schrijven. Vanmorgen is hier Avondmaal gevierd. In Delft vond ik daar niet zo veel aan. Ik ging dan nog wel eens naar de Franse kerk. Nu zag ook ineens dat het ontroerend mooi is en dat ik ook zo graag de steun daarvan zou ontvangen. Vanmiddag heb ik haast niets van de preek gehoord, daar ik erg slaperig was. Ik heb vandaag ook een brief naar huis geschreven. Jij hebt mijn brief natuurlijk gelezen. Je vind er zeker niet veel meer aan? Vanavond heb ik een erg leuke avond gehad. De kaart krijg je wel eerder dan mijn brief, denk ik. Er waren er veel: Klazien, Piet en Alie, Rikus, Jan v/d Zee. Ik kan ook wel ophouden bedenk ik m want je krijgt de kaart immers. Piet was knettergek. We hebben ontzettend gelachen. Iedere jongen liep tussen 2 meisjes in, ieder meisje tussen 2 jongens, maar na afloop niemand liep naast zijn (haar) geliefde. Zopas hoorde ik over de radio, dat Mussolini zijn ontslag aangeboden en gekregen heeft. Dat geeft moed voor de toekomst hè? Als opvolger is benoemd maarschalk Badoglio. Nu ik nog even in het boekje van dr. Korte lezen en dan slapen. Dág

Maandagavond kwart over tien. Je zult wel denken: "Zou het hem al gaan vervelen?" Maar nee hoor, integendeel. Morgenochtend hoop ik je brief te ontvangen en die morgenavond te kunnen beantwoorden. Vanmorgen hoorde ik nog, dat Badoglio anti-fascist is. Ik he vanmorgen in de tuin gewerkt, aardappels geschild en matten geklopt. Vanmiddag heb ik van 1 tot 6 Sikkema geholpen. Dat heeft me best voldaan. Ik was ontzettend vies en ben vanavond voor eten nog maar even gaan zwemmen. Na eten ben ik bij Jan v/d Zee geweest, die is jarig. Deze week verwacht ik mijn studieboeken. Ik heb er zaterdag al om gevraagd. Ik heb vanavond een kaart van Italië gekocht. Die zal me binnenkort wel van pas komen. In "De Noordwesthoek" werd er al een van Duitsland aangeboden! Optimistisch, hè? Hoe is het met de logé's? Je trekt je er maar niet te veel van aan hoor! Morgen ga ik onder de koffie heerlijk alleen zitten en je brief lezen. Sikkema en de zijnen zullen wel denken! Ik heb vanavond 2 Delftenaren gesproken, die hier met vakantie zijn. Dat is ook wel weer eens leuk. Nu Rie, ik eindig. Bye, bye. Folkert.

BRIEF II.

Pag. 1.

14 October 1943

Allerliefste Engel + B,

daar gaat dus werkelijk voorlopig mijn laatste brief. De jouwe was zeer optimistisch. Daardoor verlang ik nog meer naar 20 October. Ik hoop wel dat je zo genadig zult

zijn van te voren nog even te schrijven. Het eerste wat ik uit je brief haalde, was het papiertje met de foto's. Dat vond ik erg leuk. Later las ik dat het de bedoeling was om er een uit te laten vergroten. Als je dat te duur wordt, moet je het om mij niet doen. Het opschrift heb ik er nu net voor gezet, omdat Jan probeerde mee te lezen, had ik dit nog niet gedaan. Nu kreeg ik ineens een inval. Je weet de herkomst van dit fraaie bovenstuk Ik vind eerlijk gezegd no 4a het mooiste. Op no 1a ben je net een filmster. Dat is die links boven. Die wil ik vooral niet hebben. Ik heb ze wel aan enkele mensen laten zien. Bij jullie thuis nog niet. Dat kom je, als je wil, zelf maar eens doen. Gisteren is Wim Noomen hier gekomen. Ik heb je wel eens eerder over hem geschreven en verteld. Hij is as woensdag jarig en blijft hier tot de Dinsdag daarop. Hij is min of meer gebracht. Ik zal je later wel meer vertellen. Zaterdag komen Vader en Moeder in Fr. [Red.: Franeker] Ik hoop daar dan heen te gaan, omdat ze niet weten willen, waar ik zit. Je ziet ik tref het wel. Een domper op de vreugde is natuurlijk dat jij komt. Weet je nu al of je 2 of 4 weken blijft of moet dat thuis nog afgepraat worden? Ziezo, een algehele stoeipartij na de brief is afgelopen. Jannie is naar bed en Dirk zit weer rustig op de stoel. Om het zeer kleine rantsoen van electriciteit kan ik niet in een andere kamer

Pag. 2.

gaan zitten. Vandaar dat deze brief waarschijnlijk een vrij rommelig karakter heeft. Bedankt voor de groeten van Riek. Doe ze maar terug. Dinsdag ben ik op "Lyts Hiem" geweest [Red.: ouderlijk huis Rie te Sexbierum]. Je moeder zat gewoon weer bij de tafel en zag er goed uit. Ik heb een potje met je Vader geschaakt. Remise. Hoe is het met het huisbezoek afgelopen? Die Franeker ken ik niet. Wel heb ik in Veenwouden wel eens een boek ingekeken, waarin al die antwoorden uit die vragenuurtjes vermeld stonden. Ook wist ik, geloof ik, wel, dat hij in Zeist woonde. Zondagmiddag ben ik voor het eerst weer naar de kerk geweest. A.s zondag ben ik waarschijnlijk ook in Franeker. Ik heb gisteren en vandaag een hoop plezier met Wim gehad. We hadden elkaar natuurlijk veel te vertellen. Hoe hij ondergedoken is, zal ik je ook wel eens vertellen. Dat is werkelijk prachtig. ... is hier Zaterdag gekomen en gaat a.s. Zaterdag weer weg. Ik schrijf geloof ik meer over een ander dan over mezelf. Dit is trouwens min of meer een ???-brief, want ik denk steeds maar aan volgende week. Vandaag zijn Wim en ik veel samen aan het werk geweest. Dat is ons best bevallen. Zo hebben we een praatje over papkoken. Wim en zijn vrienden koken nl. zelf. Veel nieuws van het oorlogsfront is er niet, je weet waarschijnlijk dat Portugal de Azoren aan de geallieerden heeft uitgeleverd. Dat is natuurlijk half en half een oorlogsverklaring aan de moffen. Nu houd ik werkelijk op met... nou ja je weet wel (een zoen)[in stippen geschreven] Ik ben wat verlegen zie, en durf dat woord haast niet te schrijven. Daag!

Folkert

BRIEF III.

Pag 1.

Sexbierum, 10-11-'43

Mijn allerliefste Rie,

Het is nu 's middags tegen 1 uur. Jij zit dan nog in de trein. Ik schrijf nu maar, want vanavond komen waarschijnlijk Hoekstra en de vrouw, zodat er dan niets van komt, Vanmiddag (2 uur) ga ik naar de kerk. Nu is het dan zo, dat we weer apart van elkaar moeten leven. Of het mee zal vallen, kan ik nu eigenlijk nog niet zeggen, ik geloof het echter niet. Ik heb wel een erg voldaan gevoel over deze 3 weken. Ik geloof niet, dat er nog iets is, dat ik je nog had willen vertellen, althans geen belangrijke dingen, in ieder geval geen geheimen. Kind, ik ben er zo ontzettend blij om, dat we ons helemaal aan elkaar hebben laten zien. Ik geloof vast dat onze verhouding op het ogenblik veel mooier is dan die van Wim en Geb [Red.: Wim Noomen, Geb Wildeboer], want die kennen elkaar nog zo slecht, terwijl wij al zoveel van elkaar weten. Dit wil natuurlijk niet zeggen, dat wij niet voor verrassingen, ja wellicht ook voor teleurstellingen zullen komen te staan, maar wij kunnen en zullen dat, alles in Gods licht, aanvaarden en de moeilijkheden biddend overwinnen. Ik denk ook weer aan de preek van de laatste zondagmiddag, je weet wel, over het gebed. Ons gebed roept veel groter (immers goddelijke) krachten tot ontwikkeling dan wij vaak vermoeden. Als ik kans zie deze brief voor kerktijd klaar te krijgen (dan wordt hij niet zo lang, maar dat is het ergste niet), heb je hem tenminste morgen. Je komt dan uit het verlovingfeest waar je waarschijnlijk als "âld faam" omringd was door vele "paren". En vindt mijn brief, die je er weer aan herinnert dat,

Pag. 2.

dat er een manspersoon is (later je verloofde!) die je nooit vergeet en die ook voor je bidt. Vooral als we dit laatste beide doen, en dat van elkaar weten, zullen we deze tijd wel doorkomen, ook al moet het veel langer duren. Je moet me, als het zover is, ook een verslag geven, van de verloving van Hilbrand [Red.: Westra] en Klazien [Red.: Zwart], hoor! Als je vrij kunt krijgen blijf er dan een nacht en een halve dag bij, dat is veel leuker.

Deze week hoop ik ook een brief naar huis te schrijven. Ik zal zeggen, dat Sienie jou maar eens schrijven moet. Ze weten al dat je kunt. Wanneer je komt, moet je zelf maar over schrijven. Je kunt dan misschien het beste aan Sienie schrijven. Schrijf dan even hoe laat je hier aankomt, Ze halen je dan wel af, want ze kennen je dan immers wel van de foto!

Feike is nu de enige, die in de kamer is, maar hij heeft ook weer mooie praatjes! Vanmorgen heb ik haast 1 ½ uur met de vrouw zitten praten, voor ik aan het werk

ging. Ze is wel gezellig. Jij kunt het ook altijd goed met haar vinden. Vanmorgen heb ik me gewogen... en ik weeg nu al 143 pond!!!! Volgens de baas heb ik plooiën in de nek en een onderkin. Je zult wel denken: "Wat schrijft Folkertsma voor onnozele dingen", maar ja, we praten nu eenmaal ook niet altijd even serieus. Ik zal van de week ook nog maar even op "Lyts Hiem:" gaan kijken,. Nu moet ik weer ophouden, want ik moet me nog vlug even verkleden, en dan kan ik de brief voor sperrtijd nog posten. Liefste, ik heb heerlijke herinneringen aan deze weken en beloof je, me taai te houden tot Kerstmis.

Excuus voor mijn slordig schrift. Vlug bericht vind je misschien ook leuk, en dan kan ik niet netjes schrijven. Goeie!!

Een zoen van je Folkert.